

Source

שולחן ערוך [או"ח תרל"ט/א]- כיצד מצות ישיבה בסוכה?... וזר בסוכה... כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה.... **הגב**: ואל יעשה שום תשמיש בזוי בסוכה כדי שלא יהיו מצות בזויות עליו

In the Poskim

<p>הרמ"א [דרכי משה הקצור, או"ח תרל"ט/א]- כתב מהר"י ווייל (סי קצ"א) הרוצה לשחוק בקוביאיות וכדומה = ישחוק בסוכה, וכן כתב מהר"ל (הלי סוכות סי י"ט, והלי חג הסוכות סי ד') הרוצה לדבר שמועות עם חבריו ילך לסוכה. כללא דמילתא; לעולם ידמה עליו סוכתו כאילו היא ביתו: הוספת שער הציון [שם ד]- ומכל מקום, כשהוא צריך לדבר מעניני עסק = אין לו לצאת מסוכה בשביל זה, דבישיבתו שם אף בעת דיבורו הוא מקיים מצות ישיבה בסוכה [כן משמע מאליה רבה]: הסבר משנה ברורה [שם ב]- דסוכתו צריך להיות כביתו בכל השנה</p>	<p>ביכורי יעקב¹ [תרל"ט/ב ד"ה ומטייל]- אבל בשל"ה כתוב; מנהג מורי ע"ה, שלא לדבר בתוך הסוכה אלא בד"ת, כי מצות סוכה קדושתה גדולה, והעד שהעצי סוכה חל עליהם הקדושה. והיינו שלא ידבר שמועות כלל כמו בבית הכנסת. אבל מי שמדבר צריך לילך לסוכה. אכן, משחוק יזהר יותר ויותר בימים האלה, דאם ישחק צריך להיות בסוכה ויתחלל קדושת סוכה עי"ז. ובפרט שימי הסוכה הם ימי דין שהפתקים לא נמסרו לשלוחי עד ליל שמ"ע, כמשי"כ סי תרס"ה. ולכן כל בעל נפש יחוש לעצמו לעסוק בימי סוכות בתורה ובמצות ובשמחה של מצוה, ולא בשחוק וקלות ראש ולשה"ר. גם הזהיר בשל"ה מאוד שלא לכעוס בסוכה משנה ברורה בשם השל"ה² [שם ב]- ולפי שקדושת הסוכה גדולה מאוד = ראוי למעט בה בדברי חול, ולדבר בה כ"א קדושה ותורה. וכ"ש שיהיה זהיר מלדבר שם לשה"ר ורכילות ושאר דיבורים האסורים</p>	<p>שפתי כהן³ [ויקרא פרשת אמור]- הרי השבעה צדיקים רמוזים שהם באים... ויושבים בסוכה! על כן, צריך לשבת בה באימה ויראה בנושה ועונה, ולא ימשך אחר האכילה ושתיה... שמי שהוא אזרחי ושורשו וענפיו מישראל ומכוון לישוב בצילא דמהימנותא = סוכה קלטתו. ואם לאו, סוכה פולטתו!... הרב יהונתן אייבשיץ⁴ [יערות דבש, א/דרוש ו, תוכחת מוסר בין כסא לעשור שנת תקי"ה בקי"ק מו"ץ]-... יש לאדם לישוב וללמוד תורה בסוכה, לא להרבות משתה מרעים; תערובות אנשים ונשים בחורים ובתולות חתן וכלה בדברי עגבים וליצנות והרהור עבירה, אוי לאזנים שכך שומעות... לעשות בצל סוכה... צל רע... מי שיושבים בסוכה לשמה, ועוסקים בתורה, ושמחים בחג במצוה ושמחת מועדות = שענן ה' חופף למעלה מעלה, עין ראתה ותאשרונו. אבל מי שעוסק בסוכה בדבר לצון וחסא ופשע = מעביר הענן, ונעשה ענן בקר ועבים... ילקוט יוסף [קיצושי"ע או"ח, דיני ישיבה בסוכה בשאר ימות החג, סעיף י"א]- מבואר בזהר הקדוש [פרשת אמור דף ק"ג ב]- קדושת שבעה אושפיזין... נמצאת בסוכה. לפיכך, היושב בסוכה עליו לשבת בדרך ארץ, בכבוד ובהדר, ובפרט כי הסוכה גדולה קדושתה מאד, וכמו שאמרנו (בסוכה ט א) שחל שם שמים על עצי הסוכה, ובמיוחד יש להזהר מאד להתרחק ממתת הכעס וההקפדה בתוך הסוכה.... [כ"כ בשו"ת בית דוד (סיי תמד דף קי"ח)]... וכ"ש שלא יעז לשחק בקוביא ובדברים בטלים בתוך הסוכה</p>
---	--	---

¹ ר' יעקב עטלינגר, 1768-1871, רב של קהילות שונות בגרמניה, אבל נודע ברבים בעיקר כרבה של אלטונה. לוחם נגד הרפורמים, והעמיד תלמידים הרבה, ביניהם ר' עזריאל הילדסהיימר ור' שמשון רפאל הירש. מחבר ה"ערוך לנר" על הש"ס, ביכורי יעקב - על הלכות חג הסוכות, וש"ת בנין ציון.
² ר' ישעיהו ב"ר אברהם הלוי הורוויץ, 1560-1630, אביו היה מגדולי רבני פולין, תלמיד הרמ"א, והוא היה לרבו המובהק. יותר מאוחר למד מפי המהר"ם מלובלין והסמ"ע, שימש ברבנות בערים שונות באירופה, ובשנת 1615 מונה לרבה של פראג, בשנת 1622 רבה של ירושלים בה חיבר את השל"ה, סבל רבות מהתעמרות המושל המוסלמי בירושלים, ואף נאסר, ואחרי ששוחרר נאלץ לעבור לצפת ואח"כ לטבריה שם נפטר.
³ רבי מרדכי הכהן - מאה ה'16/מאה ה'17, מתלמידי הרב יוסף קארו והמב"ט ושאר גדולי צפת, עסק בעיקר בקבלה, ידוע בעיקר על שם ספרו 'שפתי כהן' על התורה, שהוא פירוש על התורה גם על דרך הרמז והסוד.
⁴ ר' יהונתן אייבשיץ: 1696-1764, אביו ר' נתן נטע [נין לבעל "מגלה עמוקות"], בשנת 1707 החל אביו לכהן כרב בעיר "אייבשיץ", ונפטר אחרי שנה. הוא למד בישיבתו של בעל "פנים מאירות" [בפרוסטיץ הסמוכה לאייבשיץ], ב1714 נהיה דרשן בפראג, ולאחר זמן נתבקש גם לעמוד בראשות הישיבה שם. ב1737 התמנה לרב של פראג, ב1742 רבה של מיץ, ולאחר פטירת ה"פני יהושע" כרבה של פרנקפורט. בשנת 1750 החל לשמש כרבה של אה"ו: אלטונה המבורג וואנזיבעק. כתב ספרים רבים ביניהם 'כרתי ופלת' על שו"ע יו"ד, 'אורים ותומים', על שו"ע חו"מ ועוד.

Explanation

מסכת סוכה דף י"א עמוד ב' - מנא הני מילי?

<p>אלא... רבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם... כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: אמר קרא "תג הסכות תעשה לך"; מקיש סוכה לחגיגה = מה חגיגה - דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן הארץ, אף סוכה - דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ.</p>	<p>אמר קרא "ואד יעלה מן הארץ"; מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ, אף סוכה דבר שאין מקבל טומאה וגידולו מן הארץ. הניחא למאן דאמר ענני כבוד היו... דברי רבי אליעזר...</p>
---	--

Ramification # 1- Eating in the Sukkah: Artificial or Natural?

מסכת סוכה דף כ"ז עמוד א'

<p>וחכמים אומרים: אין לדבר קצבה, חוץ מליל יום טוב ראשון של חג בלבד.... כדירה, מה דירה - אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל, אף סוכה נמי - אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל.</p>	<p>רבי אליעזר אומר: ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה: אחת ביום ואחת בלילה.... מאי טעמא...? "תשבו" כעין תדורו; מה דירה - אחת ביום ואחת בלילה, אף סוכה - אחת ביום ואחת בלילה.</p>
--	---

<p>שמות כ"ה/כ"ו - וְקִיּוּ הַכִּרְבִּי'ם פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעַל הַסִּכְכִּים בְּכַנְפֵיהֶם עַל-הַפְּפֹרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל-אָחִיו:</p>	<p>בראשית ל"ג/ל"ד - וַיִּעַקֵּב נֶסֶע סֹלֶתָה וַיִּבֶן לָוּ בֵּית וְלִמְקַנְהוּ עֵשָׂה סֹלֶת עַל-כֵּן קָרָא שְׁם-הַמְּקוֹם סֹכוֹת:</p>
---	--

Ramification # 2- Kohelet on Sukkot as it Enhances the "Time of Happiness"

הרמ"א [או"ח ת"צ/ט] ונוהגין לומר שה"ש בשבת של חוה"מ, ואם שבת ביו"ט האחרון, אומרים אותו באותו שבת; וכן הדין **בסוכות עם קהלת**.

מגן אברהם [שם ח'] - ובסוכות קורין קהלת, מפני שהם ימי שמחה וכתוב בקהלת "ולשמחה מה זו עושה"

לקט שיחות מוסר מאת **הרב אייזיק שר**⁵ [בעמ' קכ"ז] - ובמה יעורר ספר קהלת את דבר השמחה?

<p>שם [קכ"ז-קכ"ח] - מהגה"צ רבי יצחק בלזר⁸ ... "ותיקנו לקרוא בו בחג הסוכות, בשעה שאנו יוצאים מן הימים הנוראים, ובהיותנו עומדים תחת רושם ההסכמה לעזוב את כל עניני העולם החומרי...ועתה, שאנו יוצאים מיום הכיפורים, וקוראים ספר קהלת ובו נודע לנו כי הכל הבל = הרי השמחה גדולה למאד כי הקל עלינו לעזוב אחרינו את ההבל ולהתמסר כליל לעבודת ד' יתברך</p>	<p>שם [קכ"ז] - האדמו"ר... בסלבודקא⁹ דרך אחרת בשמחה היוצאת לנו מספר קהלת. לדבריו, יש לנו לשמוח מאד בידיעות אלו שהעולם מלא הבל הבלים, שכן דווקא מאלו ההבלים אנחנו יוצרים בעדנו אושר נצחי בהיותנו מקדשים את חיי החולין ומקדישים אותם לגבוה ע"י השתמשותנו בכל עניני עוה"ז לתכלית קיום המצוות ולהשגת מעלת יראת שמים. ועל כן עלינו להתעורר מתוך קריאת קהלת ולהתבונן בטוב העולם ולהרגיש שמחה רבה בלב. הרב צדוק מלובלין⁷ [צדקת הצדיק אות מ"ז] - כל הכוחות הנטועים בכל נפש מישראל, אין לחשוב שהוא רע גמור... כי אין לך שום מידה וכח שאין בה צד טוב גם כן. רק צריך שישתמש בה כפי רצון ה' יתברך.</p>
--	--

אריאל רוזנברג על סבו, מו"ר הרב אהרן ליכטנשטיין⁹ - "ישנו ביטוי... חולין שנעשו על טהרת הקודש" זהו בשר שאינו קדוש, אבל

האדם מחליט לאכול אותו כאילו הוא קדוש... וכך צריך להיות... להכיר בכך שיש חולין בחיים, אבל את החולין שאפשר, צריך

לקדש. "אני חושב שאת הרעיון... אפשר למצוא גם בשיחה שהוא העביר לפני 22 שנה בפרשת בחוקתי....

אלה המצוות אשר צוה יי את משה אל בני אלה המצוות והמשפטים אשר צוה יי ביד משה אל בני ישראל

ישראל **בהר סיני**: (ויקרא פרק כ"ז/ל"ד) **בערבת מואב על ירדן ירחו**: (במדבר פרק ל"א/י"ג)

... שתי דרכים להתקשר אל הקב"ה: דרך הקודש ודרך החול. ספר ויקרא הוא החיבור ה"מקודש" לקב"ה, ... ואלו הם הר סיני

והמצוות. בספר במדבר מתואר הקשר "האנושי" לקב"ה: ... אלו הם המשפטים וערבות מואב.... סבא סיכס ואמר לבחורים

שככה זה צריך להיות גם בחיים שלנו: חיבור לקב"ה דרך לימוד התורה... וחיבור לקב"ה דרך המציאות היום-יומית.

⁵ הרב חיים יצחק אייזיק שר, 1875-1952, ראש ישיבת סלובודקה בליטא ולאחר מכן בא"י

⁶ ר' נתן צבי פינקל, ה"סבא"/"אלתר" מסלובודקה, 1849-1927, תלמיד מובהק של ר' ישראל סלנטר

⁷ ר' צדוק הכהן רבינוביץ (רובינשטיין), 1823-1900, נולד בקרינק, ליטא, ב1843 קיבל היתר מאה רבנים ועבר לפולין, בה הכיר כמה מגדולי החסידות ודבק בדרכם, ובעיקר האיז'ביצא. הוא עבר ללובלין, והחל לחבר ספרים בתורת החסידות, משנת 1888 שימש כאדמו"ר בלובלין.

⁸ רבי יצחק בלאזר/פטרבורגר, 1837-1907, תלמיד מובהק של ר' ישראל סלנטר.